

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 maja 2018 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie w pkt I. zasądził od pozwanego J. B. na rzecz strony powodowej Poczta Polska spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.044 zł (jeden tysiąc czterdzieści cztery złote) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od 11 października 2016 roku do dnia zapłaty; zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 340 zł (trzysta czterdzieści złotych) tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. B. 21 kwietnia 2015 roku w Urzędzie Pocztowym (...) wpłacił 1.044 złotych tytułem ubezpieczenia (...) skł. za 2015.2 UE 792 UW 252 na rachunek Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego PT KRUS w W. nr (...).

Opisana wyżej wpłata została przekazana 22 kwietnia 2015 roku na nieprawidłowy rachunek bankowy o numerze (...).

Pozwany korzysta z usług (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. w zakresie utylizacji padłych zwierząt. Jeden z rachunków bankowych tej spółki, o numerze (...), jest prowadzony przez (...) Bank (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W..

(...) spółka akcyjna z siedzibą w R. 24 kwietnia 2015 roku przekazem pocztowym przekazała 1.044 złotych J. B.. Pieniądze te zostały odebrane 30 kwietnia 2015 roku przez S. B. – żonę pozwanego. Pozwany w tym okresie nie oczekiwał na przelew 1.044 złotych.

J. B. nie składał na poczcie zastrzeżeń dotyczących odbierania korespondencji oraz przekazów pieniężnych przez S. B.; tego rodzaju zastrzeżenia nie były kierowane do doręczyciela.

J. B. 1 czerwca 2015 roku zainicjował u strony powodowej postępowanie reklamacyjne w zakresie wpłaty dokonanej 21 kwietnia 2015 roku na rachunek bankowy PT KRUS w W.. Reklamacja została uwzględniona – 1.044 złotych zgodnie z żądaniem J. B. zostało 15 czerwca 2015 roku przekazane przez Poczta Polska spółkę akcyjną z siedzibą w W. na właściwy rachunek bankowy – o numerze (...).

Poczta Polska spółka akcyjna z siedzibą w W., korzystając z systemu O., wystąpiła do (...) Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. o zwrot nieprawidłowo przekazanej wpłaty 1.044 złotych. W odpowiedzi strona powodowa uzyskała informację, że kwota 1.044 złotych została 24 kwietnia 2015 roku przesłana przekazem pocztowym na adres pozwanego, który potwierdził odbiór przekazu. Strona powodowa nie otrzymała danych odbiorcy omyłkowo wpłaconych pieniędzy – rachunek bankowy o numerze (...) dla tego podmiotu prowadziła (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W..

Poczta Polska spółka akcyjna z siedzibą w W. wzywała J. B. do zwrotu 1.044 złotych. Jedno z tych pism zostało doręczone pozwanemu 10 października 2016 roku.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż spór stron w toku rozpoznawanej sprawy sprowadzał się do faktu otrzymania przez pozwanego przekazu pocztowego opiewającego na 1.044 złotych od podmiotu, który na skutek pomyłki otrzymał tę kwotę oraz dotyczącego osoby odbierającej przekaz. Sąd odnosząc się do kwestii związanych z doręczeniem 30 kwietnia 2015 roku przekazu pocztowego, oceniał czy pod względem prawnym odebranie przekazu pieniężnego przez S. B. stanowi odebranie tych pieniędzy przez J. B., ponadto na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego sąd rozważał czy przekaz pieniężny nadany 24 kwietnia 2015 roku przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w R. daje podstawę do przyjęcia bezpodstawnego wzbogacenia po stronie pozwanej.

Sąd wskazał, iż kwestie doręczeń, w tym przekazów pocztowych, uregulowane zostały w ustawie z 23 listopada 2012 roku - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2017 roku poz. 1481 ze zm., dalej określana jako „Prawo pocztowe”). Przekaz pocztowy odebrany przez osobę pełnoletnią zamieszkałą razem z adresatem odnosi skutek, tak jakby przekaz pocztowy został odebrany bezpośrednio przez adresata. Pozwany początkowo zaprzeczał, aby przekaz pieniężny na 1.044 złotych był

odebrany przez niego albo przez jego żonę. Niemniej na rozprawie 20 kwietnia 2018 roku (k. 66) J. B. po doręczeniu mu potwierdzenia odbioru przekazu pieniężnego (k. 59), potwierdził, że został on odebrany przez S. B.. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego doprowadziła sąd do wniosku, że J. B. nie zgłaszał zastrzeżenia w placówce pocztowej, czy też u doręczyciela, aby przesyłki pocztowe lub przekazy pieniężne zaadresowane do J. B. nie były wydawane S. B. . Nadto w zakresie wniosku o podpozwanie S. B. sąd rejonowy wyjaśnił, że skoro pozwany po doręczeniu mu odpisu potwierdzenia odbioru przekazu pieniężnego (k. 59), nie zakwestionował faktu, że ów przekaz został odebrany przez S. B. (mając na względzie przytoczone wyżej regulacje Prawa pocztowego) oddalił wniosek strony powodowej o dopozwanie S. B. w miejsce pozwanego.

Dalej analizując zaistnienie w rozpoznawanej sprawie przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, sąd rejonowy po pierwsze wskazał, iż analiza dokumentów wskazuje, iż odbiorca omyłkowej wpłaty dokonał jej zwrotu 24 kwietnia 2015 roku przekazem pocztowym zaadresowanym do J. B.. Z kolei ze zgłoszenia reklamacyjnego nr (...) (k. 22) wynika, numer rachunku bankowego prowadzonego przez (...) Bank (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W. na rzecz odbiorcy omyłkowej wpłaty. Po drugie, z przedstawionej przez J. B. faktury VAT (k. 85) wynika, że jeden z rachunków bankowych (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. jest prowadzony przez (...) Bank (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W.. Numer tego rachunku bankowego odpowiada numerowi wskazanemu w postępowaniu reklamacyjnym (k. 22), jako numer rachunku bankowego odbiorcy omyłkowej wpłaty 1.044 złotych. Po trzecie, z potwierdzenia odbioru przekazu pocztowego (k. 59) wynika, że przekaz pocztowy nadany 24 kwietnia 2015 roku przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w R. na kwotę 1.044 złotych, został 30 kwietnia 2015 roku odebrany przez S. B., co jest równoznaczne z odbiorem przekazu pocztowego przez jego adresata. Data nadania potwierdzenia tego przekazu pocztowego odpowiada informacjom uzyskanym przez stronę powodową w toku postępowania za pośrednictwem systemu O., to jest, że odbiorca omyłkowej wpłaty dokonał zwrotu 1.044 złotych 24 kwietnia 2015 roku (k. 20-21). Sąd przy tym podkreślił, iż pozwany nie był w stanie wykazać (art. 6 k.c.), aby zwrócona przez wymienioną spółkę (...) kwota pieniężna wynikała z tej współpracy. O ile J. B. przedstawił dokumenty księgowe, to jednak nie wykazały, aby z tej współpracy wynikała wpłata dokonana przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w R. 24 kwietnia 2015 roku opiewająca na 1.044 złotych. Dodatkowo sąd rejonowy podkreślił, iż w okresie, kiedy odebrany został przekaz pocztowy na kwotę 1.044 złotych, J. B. nie spodziewał się otrzymania wpłaty o podobnej wysokości.

Sąd rejonowy ponadto wskazał, iż pozwany powołał się na zaistnienie negatywnych przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia uregulowanych w art. 409 k.c., jednakże nie zdołał ich wykazać. Sąd podkreślił, iż twierdzenia pozwanego w zakresie wydatkowania 1.044 złotych nie zostały wykazane, albowiem S. B. nie była w stanie kategorycznie wskazać, na co zostały przeznaczone te pieniądze. Należy mieć jednak na uwadze, że wejście tych środków do budżetu domowego lub przeznaczenie ich na opłaty nie może być uznane za okoliczności aktualizację wygaśnięcia obowiązku zwrotu wzbogacenia; ewentualnie poniesione przez wzbogaconego wydatki na „opłaty” należy uznać za zaoszczędzenie określonych aktywów. W tym stanie rzeczy wywody pozwanego, które próbują odwoływać się do nieproduktywnego zużycia korzyści nie zostały wykazane.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości i wnosząc o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości; obciążenie strony powodowej kosztami sądowymi, w tym kosztami udzielonego ewentualnie zastępstwa.

Apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego polegającego na:

1. naruszeniu art. 431 k.c. polegające na jego niezastosowaniu i pominięciu, że sprawa dotyczy osoby wykonującej we własnym imieniu działalność zawodową polegającej na prowadzeniu gospodarstwa rolnego, sam przelew zaś miał bezpośredni związek z prowadzoną przez pozwanego działalnością;

a w konsekwencji;

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1481) w związku z art. 37 ust.2 pkt 3 lit a ustawy Prawo Pocztove polegające na jego niewłaściwej wykładni i zastosowaniu przez przyjęcie, że dostarczenie korespondencji do osoby zamieszkującej pod adresem prowadzonej przez pozwanego działalności wywołuje skutki prawne dla uczestnika, podczas gdy z ww. przepisu ustawy Prawo pocztowe wynika, że pisma (jak również przekazy pocztowe) skierowane do osób prawnych i jednostek organizacyjnych powinny być doręczane bezpośrednio adresatowi lub osobie upoważnionej do odbioru przesyłek pocztowych, reprezentacji przed sądem lub pracowników;

3. naruszenie prawa materialnego tj. art. 37 ust 5 w związku z art. 37 ust 2 pkt 5 lit a ustawy Prawo pocztowe polegające na jego nie zastosowaniu, pomimo że przedmiotowa sprawa ma związek z prowadzonym przez pozwanego gospodarstwem rolnym;

4. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez przyjęcie, że pozwany jest bezpodstawnie wzbogacony, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że pozwany nigdy stanowiącej przedmiot sporu nie otrzymał i z niej nie skorzystał;

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji co do zasady są prawidłowe, znajdują pełne odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym ocenionym starannie i wnikliwie, bez naruszenia granic swobodnego uznania sędziowskiego, w związku z czym sąd okręgowy przyjmuje je za własne i czyni podstawą swego rozstrzygnięcia. Prawidłowa okazała się również ocena prawna powództwa, stąd też podniesione w apelacji zarzuty są nietrafne i nie wykazują wadliwości wydanego wyroku.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów dotyczących przekroczenia przez sąd rejonowy granic swobodnej oceny dowodów. Zdaniem sądu okręgowego pozwany nie podważył skutecznie dokonanej przez sąd rejonowy oceny dowodów, mieszczącej się w ramach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Przypomnieć tylko należy, iż w orzecznictwie przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów określone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. wyrok SN z 27 września 2002 r., IV CKN 1316/00, LEX nr 80273). Ponadto ocena sądu nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów, jeżeli z zebranego materiału dowodowego wyprowadza on wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, bo takie działanie mieści się w przyznanych mu kompetencjach swobodnego uznania, którą z możliwych wersji przyjmuje za prawdziwą. Tym samym, nawet jeżeli na podstawie zebranego materiału dowodowego można wywnioskować inną wersję wydarzeń, zgodną z twierdzeniem skarżącego, ale jednocześnie wersji przyjętej przez Sąd I instancji nie można zarzucić rażącego naruszenia szeroko pojętych reguł inferencyjnych, to stanowisko skarżącego będzie stanowić tylko i wyłącznie polemikę ze słusznymi i prawidłowymi ustaleniami Sądu (tak wyrok m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5.09.2012 r., I ACa 737/12, LEX nr 1223204). W ocenie sądu odwoławczego apelacja pozwanego w zakresie zarzutów odnośnie nieprawidłowości oceny dowodów, jest jedynie polemiką, wynikającą z własnej interpretacji poszczególnych dowodów i oceny ich mocy dowodowej, do której jest uprawniony wyłącznie sąd.

Dokonując oceny materiału dowodowego należało przyjąć, że zasługują na wiarę wszystkie dokumenty, z których dopuszczono dowody. Nadto na słusność zaskarżonego wyroku niewątpliwie wpływ miały dowody ze źródeł osobowych w tym zeznania żony pozwanego S. B.. Otóż na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2018 r. świadek wprost

zeznała, iż od 24 lat odbiera wszystkie przesyłki adresowane do męża, zwłaszcza te polecane. Zeznała, że o ile nie pamięta dokładnie czasu, to jednak odebrała pieniądze i położyła je na sekretarzyku. Zeznała, iż środki mogły być przeznaczone na budżet domowy, opłaty. Z takich zeznań niewątpliwie wynika, iż środki zwrócone przez Bank (...) S.A. przekazem pocztowym zostały odebrane przez domownika pozwanego i pozostawione do jego dyspozycji. Ustalenia płynące z dowodu z zeznań świadka jawią się jako prawidłowe, logiczne a przede wszystkim zgodne z doświadczeniem życiowym. Wbrew twierdzeniom apelującego nie sposób przyjąć, iż mamy do czynienia z wadliwością doręczenia. O ile reguły, na które się powołuje w apelacji mogą mieć zastosowanie w zakresie oceny doręczania przesyłek i skutków z tym się wiążących chociażby w zakresie początku biegu terminów - to jednak w okolicznościach niniejszej sprawy nie mają żadnego znaczenia. Nawet bowiem ewentualne nieprawidłowe doręczenie nie mogło zniweczyć wykazanego faktu, iż pozwany za pośrednictwem swojej żony środki z przekazu pocztowego odebrał. Zeznania żony pozwanego

Skoro tak, to ponownie otrzymane środki (przelane przecież przez powódkę w dniu 15 czerwca 2015 r. na właściwy rachunek zgodny z pierwotnym poleceniem pozwanego - w związku z zainicjowanym przez niego postępowaniem reklamacyjnym) miały niewątpliwie charakter bezpodstawnego wzbogacenia.

Zgodnie z art. 405 KC kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przepis ten stosuje się w szczególności – zgodnie z art. 410 § 1 KC – do świadczenia nienależnego. Z kolei – zgodnie z art. 410 § 1 KC – świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Nie ulega zatem najmniejszym wątpliwie, iż prawidłowo ustalone okoliczności sprawy wypełniały dyspozycje ww. przepisów albowiem pozwany dwukrotnie otrzymał zwrot kwoty 1044 zł bez jakiegokolwiek podstawy prawnej.

Mając zatem na uwadze powyższe na mocy art. 385 k.p.c. należało orzec jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt 2 w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w oparciu o § 2 pkt 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

SSO Małgorzata Grzesik SSO Tomasz Sobieraj SSO Marzenna Ernest